

היום בו השפיעה הכנסת את עצמה

ראינו תופעה חדשה: שרשרת של סדרנים הסתדרה לפני דלת הלישכה, בפקודת קצין-הכנסת עצמו, כדי לחסום באופן גוספי את הדרך בינינו ובין חדר היו"ר. היה זה מראה מוזעזע, שהבליט יותר מכל שיום בדרעינופן לא היה פתח יום פוער בתודי דות הכנסת, אלא יום של מופנה בחיי הפרי למנטריות הישראלי כוונו.

הוראה: להשתמש בכוח

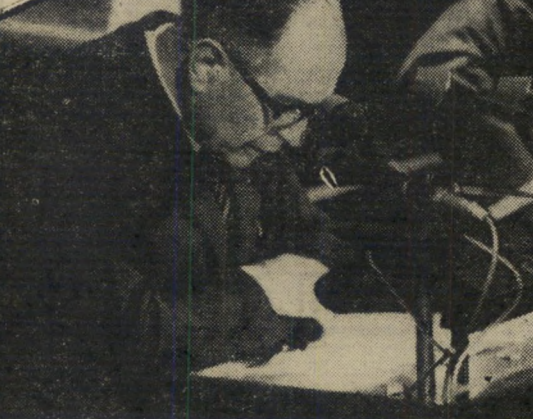
כ שיצא גולדשמידט מן הישיבה, היה ברור שהוא מתלבט קשה, וכי הוא עומד תחת לחץ כבד. מסביבו הסתודרו חבריו לסיעה, מתלבטים גם הם. "זוהי הורמנות הימפזריות בשבידכם לחי" כוח שאתם אינכם גוררים של מפא"י!" אמרי תי לאחד מהם. "אם גולדשמידט וישאר איתן בדיעתו, הוא יהיה מחר גיבור לאומי. יראו כו את אישי-המצפון, שהיה לו העוז לקום נגד מות מות השילטון! גם מועמדות אורכך תקבל משי מעות חדשה על רקע זה!"

גולדשמידט ירד להתייעץ עם חבריו. בינתיים עבר מוזן המועד שנקבע להירוש הישיבה. כעבור כמה דקות ירד, שם את פניו אל לישכת היו"ר כדי להודיע לו: "נוכח הודעת בית-המישפט, לא אניש את הצעת-החוק, ולא אטיל את הגשתו על מישהו אחר!"

לחצתי את ידיו בהתרגשות. כמעט נישקתי, היו"ר הטיל על ועדת-הכנסת למצוא מוצא. בחדרה, בקומה א' בבניין, התחיל ויכוח אינסופי. גם שם הופיע מאיר שמגר, היועץ המישפטי, כדי למסור חוות-ידעת. מני וגמור היה עם רוב הוועדה לשרת את המערך ולאנוס את התקנון. אבל איך? לפי התקנון, יכול חבר אחר של הוועדה להביא את הצעת-החוק, אם יו"ר הוועדה, "נעדר". אבל גולדשמידט חי ונשם ונוכח, היו השגיעו להכריז עליו כעל "נעדר". אך המישפטים הזוהירו שזה יכול לפתוח פתח לבג"ץ חדש של זיכרוני.

בינתיים שיגרנו הודעה מטעם כל הסיעות הקטנות, שאנחנו תובעים להיות נוכחים בישיבה, בהרמת ידיים אוטומטית, נדחתה הבקשה. החלטנו לרדת בעצמנו לחדר הוועדה, כדי לעמוד על זכותנו להשמיע את טיעוננו. בהגיענו אל חדר-הישיבות, נתקלנו בפעם השניה באותו יום במראה המוזעזע: חומה היה של סדרנים הסמה את הדלת בפני חברי הכנסת. אחד הסדרנים גייה לנו, כסוד, שהם קיבצו הוראה, "להשתמש בכוח" נגד חברי הכנסת, אם ינסו להיכנס.

ישיבת הוועדה נמשכה ונמשכה. לפתע פשטה בבית השמועה: גולדשמידט עומד להישבר. הופעל עליו לחץ עצום של מיסלגתו, אחרי שהמערך תודיע לשרי המסד"ל שעקשנותו תגרום למשבר קואליציוני, לגירוש המסד"ל מן הממשלה. ומה עוד. מהירנו אל גולדשמידט. הוא היה חיוור ויעיף. בחדר נכחו גם ראשי סיעתו. דעתם: המערכה אבודה. המסד"ל אינה יכולה להמשיך במילחמה.

כיום לאפשר לחיים צדוק להביא את החוק, אחרי שהופי על עליו לחץ עצום במשך ארבע שעות כדי לש" בור אותו. לידו: יושב-ראש הישיבה, מרדכי זר.

באותו רגע הופרעו למעשה, הקרב. מאבקנו הפך לחסנה, כדי להנחיל לתודעת הציבור את חזימת ההפיכה של הרוב.

נשיקה לגולדה

נייה לפני שחודשה הישיבה, קיבלתי לידו את נוסח הודעתו של גולדשמידט. לא היתה בה כניעה חדי-משמעת, גם בתודעה זו נמנע גולדשמידט מלאמר בפירוש שהוא מטיל את הבאת ההצעה על חיים צדוק. נוסח זה נתן לנו אסטרות כלשהי למערכה נוספת. זיכרוני מיהר שוב לבית השופט. שהיה כל העת במצב (המשך בעמוד 26)

של גוש-מפא"י בכנסת. מסרתי לשנייהם את ההודעה בעל-פה, ואמרתי להם שתוך כמה דקות יגיע זיכרוני כדי למסור את ההודעה, בכתב. התגובה היתה מדהימה. אנקוריון דיבר בי זיהוד גמור על בית-המישפט, אמר: "השופי טים יכולים להגיד מה שהם רוצים." ישעיהו הפליט: "מה שהשופט אומר אינו מחייב אותי." היה ברור ששניהם מתכוונים להתעלם מן ההודעה המנומסת של השופט, אף לפני שקראו אותה. אולם לא תלינו מראש תיקוח בשניים אלה. עינינו היו נשואות אל יוסף גולדשמידט — וכך התחילה הדרמה בנפשו הי "יקית" של ח"כ הגון, שהפך כימעוד לגיבור לאומי. גולדשמידט קרא את ההחלטה פעם ופעמיים, כאשר מסביבו מצטופפים עיתונאים וצלמים. היא היתה מכוונת אליו אישית, כאחד משני ה"משיבים" לעתידה. הוא הלך ללישכת היו"ר, הודיע לו שזל פי מצפנו והבנתו, אינו יכול במצב זה להגיש את הצעת-החוק למליאה, וגם לא להטיל את הגשתה על מישהו אחר, עד אשר יחרוץ בית-המישפט את הדין, כעבור יומיומיים.

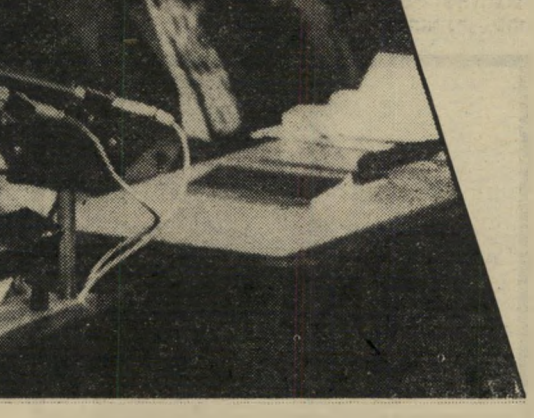
סדרנים נגד ח"כים

כ ימעט כל 120 חברי-הכנסת הצטופפו במיזנון ובמעברים שבין המליאה ולישכת היו"ר. שרים הסתובבו כשיות אבזרים. ח"כים התייעצו איש עם רעהו בהתרגשות. ראשי המדינה פנו אלי בשאלה: "מה יהיה?" לפתע הפכה סיעתנו דמוקד המאורעות בכנסת.

אולם תשומת-לבי שלי היתה מכוונת ללישכת היו"ר, לשם נכנסו סגניו, לשם התייעצות. אולם לא רק הם יעקוב שימשון שפירא עבר על פני מרוגו כפי שלא ראיתו מימי, כשהוא דומה לשרד המסתער על מאטאדור. הוא נעלם מאחורי דלת היו"ר. אחריו הגיע מאיר שמגר, כשפניו אינם מגלים שום הבעה, כפניו של שחקן פוקר. מיכאל ארגון, מזכיר הממשלה, עמד בחדר הסמוך וטילפן. כל זה היה תמוה. יומיים לפני כן אמרה גולדה מאיר למדענים, שנועדו עימה על פי דרישתם, שחוק בדרעינופן הוא יוזמה פרטית של ח"כים, ואינו נוגע לממשלה. אם כן, מה עשה שרי-המישפטים והיועץ המישפטי של הממשלה בהתייעצות של נשיי אות הכנסת?

ומדוע אין בהתייעצות מישפטן מ" צד הסיעות הקטנות, או לפחות מישפטן של הכנ" סת?

היססתי איך להגיב, כאשר ראיתי את יוחנן

הרגע בו הוכרע המאבק. יוסף גולדשמידט, יו"ר ועדת החוקי-החוקי-ומישפט, עומד על הדוכן, ומודה בעקיפין שהס"י

בדר נועק אל לישכת היו"ר ונעלם גם הוא מאחורי הדלת. זה היה יותר מדי. קראתי לו בשמואל תמיר, סיפרתי לו מה ראיתי, ושנינו החלטנו בו למקום להיכנס לחדר היו"ר. ראינו לפנינו את היו"ר, את סגניו (השייכים כולם למפלגות הגדולות), את שפירא, שמגר, ובדר — כשהם מפעילים מכל הצדדים לחץ על גולדשמידט, שישב באמצע. חיוור, כשראשו מורכן. הודענו בהתרגשות אך באדיבות, שאנו עומדים על זכותנו להיות מיוצגים בהתייעצות זו — ושאינן זכותנו נוספת מוז של בדר, מציע הצעת-החוק. בדר קפץ מפיספא, צעק: "חוציק! תצאו מכאן!" ובמעט חיכה את תמיר. ישעיהו, נר" גש אף הוא, אמר: "רא הזמנתי אתכם, אני מבקש מכם היצאתי!" יצאנו כדי להתייעץ עם נציגי שאר הסיעות. ואז

גולדה מפקחת

(המשך מעמוד 17)
אל לישכתו של יו"ר הכנסת, כדי לתבוע ביטול החלטה זו. אותה שעה התדיין היו"ר בחדרו עם מנכ"ל הטלוויזיה, שמואל אלמוג. אמנון זיכרוני ירד לחדרנו, והתחיל להכין עתירה נור ספת לבג"ץ — כי פומביות הדיון במליאה היא זכות השמר רה בחוקי-סדר. בפני איום זה נסוג היו"ר, וההוראה בוטלה. פרשה קטנה זו היתה אופיינית. על ראש הגנבים בער הכובע. הם ירעו שהם עומדים לבצע דבר מכיש — והם הששו מפני התוצי אות, אם ייעשה הדבר לעיני כל.

המירון עם הזמן

ב שעה 15.00 התחילה ישיבת המליאה, בהצעת איר-האמון. שעה קלה לפני כן דהר אמנון וזיכרוני (אליו הצטרף בינתיים גם עורכי-הדין מוריץ) אל בית-המישפט העליון, ומשם לביתו הפרטי של השופט יצחק קיסטר. כך התחיל מירון קרחתני עם הזמן. זיכרוני טען בסני השופט, במליאה נמשך הדיון על איהאמון, החלטת השופט יכלה להועיל רק כל עוד לא נפתח הדיון בהצעת-החוק. הסתובבתי בין הספסלים במליאה, עוודתי את כל המשתתפים בדיון להאריך את נאומיהם. כשהיה נדמה שזה אינו עוזר, הלכה משלחת נוספת מהסיעות הגדולות אל היו"ר, הודיעה לו על העתירה ודרשה הפסקה בישיבה. הפעם נעתר ישעיהו, ונקבעה הפסקה של 45 דקות. הוא לא תיאר לעצמו שהיא תימשך פי חמישה. הישיבה נסתיימה בשעה 17. היא התחדשה בשעה 22. בארבע וחצי שעות אדה, אולי הי מתוחות ביותר בתזמורת הכנסת, אירע משבר יחודי-במיני, שהיה כולו פרי יוזמת סיעתנו ופעירתו של אמנון זיכרוני.

השופט מול היו"ר

כ מה דקות אחרי התחלת ההפסקה הוועקתי לטלפון. זיכרוני הודיע לי בקול נרגש, מבית-המישפט, שקיסטר העביר את העתירה להרכב של שלושה שופטים, ושלא סירב להוציא צו-מניעה נגד יו"ר הכנסת זיכרוני ונדת החוקי-החוקי-ומישפט, אלא העביר גם אותו לשלושה שופטים, שידונו בכך. בהקדם האפשרי. הישיב מנל: "השופט רשם בהחלטתו בפני ריש שחוא, מורה" להודיע על כך ליו"ר הכנסת זיכרוני הוועדה — דבר שאין לו תקדים בתולד דות היחסים בין בית-המישפט והפרלמנט. היה ברור לכל בדיעת ש"הודעה" כזאת, בנוסח זה, מהווה מעין צו-מניעה מנומס. השופט לא רצה להוציא צו-מניעה נגד הכנסת, משום כבוד הבית. מיהרתי ללישכתו של היו"ר, ומצאתיו בחברתו של ארי אנקוריון, יו"ר ועדת-הכנסת, אחד המאכרים הקטנים